

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

JAVNOG PREDUZEĆA „BROČANAC“ D.O.O. ČITLUK

za 2016. godinu

Broj: 09-71/17

Sarajevo, juli 2017. godine

SADRŽAJ

I.	MIŠLJENJE REVIZORA	1
1.	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	1
2.	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI	2
II.	KRITERIJI ZA REVIZIJU	4
III.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	5
1.	UVOD	5
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	5
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA	6
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	6
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	7
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	8
6.1	BILANS USPJEHA	8
6.1.1	<i>Prihodi</i>	8
6.1.1.1	Poslovni prihodi	8
6.1.1.2	Ostali prihodi	9
6.2	Rashodi	9
6.2.1	<i>Poslovni rashodi</i>	9
6.2.1.1	Materijalni troškovi	9
6.2.1.2	Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	9
6.2.1.3	Troškovi proizvodnih usluga	11
6.2.1.4	Amortizacija	12
6.2.1.5	Nematerijalni troškovi	12
6.2.2	<i>Finansijski rashodi</i>	12
6.2.3	<i>Ostali rashodi i gubici</i>	12
6.2.4	<i>Finansijski rezultat</i>	12
6.3	BILANS STANJA	13
6.3.1	<i>Stalna sredstva i dugoročni plasmani</i>	13
6.3.2	<i>Tekuća sredstva</i>	15
6.3.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	15
6.3.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	16
6.3.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	16
6.3.3	<i>Kapital</i>	17
6.3.4	<i>Obaveze</i>	17
6.3.4.1	Dugoročne obaveze	18
6.3.4.2	Kratkoročne obaveze	18
6.3.5	<i>Popis sredstava i obaveza</i>	18
6.4	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA	19
6.5	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU	19
6.6	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	19
7.	JAVNE NABAVKE	19
8.	SUDSKI SPOROVI	20
9.	KOMENTAR	20
IV.	PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	21
	Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2016. godine	22
	Bilans stanja na dan 31.12.2016. godine	24
	Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2016. godine	26

I. MIŠLJENJE REVIZORA

Mišljenje revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa zakonskim i ostalim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk za 2016. godinu**, koji obuhvataju Bilans stanja - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda, Bilans uspjeha - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period, Izvještaj o novčanim tokovima - Izvještaj o tokovima gotovine, Izvještaj o promjenama na kapitalu i Bilješke uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo **Javnog preduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk** odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS). Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjanja relevantnih informacija u Bilješkama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI 1000-1810). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji **Javnog preduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk** ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima uslijed prevare ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvještaja. Revizor također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnov za naše mišljenje.

Osnova za negativno mišljenje:

- Društvo je u finansijskim izvještajima za 2016. godinu iskazalo 358.824 KM prihoda po osnovu Ugovora sa preduzećem J.P. Broting Čitluk za održavanje dobara u općoj upotrebi za 2013. i 2014. godinu. Zbog navedenog netačno je iskazan prihod i finansijski rezultat tekućeg perioda, što nije u skladu sa MSFI - Okvirom za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, te efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati (tačka 6.1.1. i tačka 6.2.4. Izvještaja);**
- U okviru iskazanih potraživanja od kupaca 4.915.153 KM, znatan dio potraživanja je starije od godinu dana, koja nisu ispravljena na teret rashoda. Društvo nije definisalo računovodstvenim politikama kada i na koji način se vrši prenos potraživanja na sumnjiva i**

sporna, odnosno kada se vrši ispravka vrijednosti potraživanja. S obzirom da Društvo ne vodi ukupnu starosnu strukturu potraživanja, nije moguće procijeniti koji bi bili efekti na finansijski rezultat da je izvršena ispravka vrijednosti svih zastarjelih potraživanja (tačka 6.3.2.3. Izvještaja).

Negativno mišljenje

Prema našem mišljenju, zbog značaja stavki opisanih u Osnovi za negativno mišljenje, finansijski izvještaji **Javnog preduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk**, ne prikazuju fer i istinito, u svim materijalnim aspektima, stanje imovine, obaveza i kapitala na dan 31.12.2016. godine, rezultat poslovanja, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Skretanje pažnje

Bez kvalifikacije na dato mišljenje o finansijskim izvještajima, skrećemo pažnju na slijedeće:

U okviru imovine Društva iskazane su nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi u vrijednosti 95.138 KM, koja nije u posjedu i pod kontrolom Društva, niti se od nje ostvaruje ekonomska korist, te ne ispunjava uslove i zahtjeve za priznavanje sredstva u skladu sa paragrafom 89. MSFI- Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, što je imalo za posljedicu da je imovina i kapital Društva precijenjena za navedeni iznos (tačka 6.3.1 Izvještaja).

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Uvod

U okviru revizije finansijskih izvještaja **Javnog preduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonima i drugima propisima.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo **Javnog preduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk**, je takođe odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i ISSAI 4200-Smjernice za provođenje revizije usklađenosti u okviru revizije finansijskih izvještaja.

Pored gore navedene odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje **Javnog preduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk** za 2016. godinu prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnov za naše mišljenje.

Osnova za mišljenje s rezervom:

- 1. Postupci javnih nabavki tokom 2016. godine provedeni su bez donesenog internog akta o nabavkama, budući da je Pravilnik o internim procedurama u postupcima javne**

nabavke donesen tek 01.12.2016. godine što nije u skladu sa članom 35. Zakona o javnim preduzećima u FBiH (tačka 7. Izvještaja);

2. Društvo je zaključivalo ugovore o privremenim i povremenim poslovima u kontinuitetu po nekoliko godina za sistematizirana radna mjesta, što nije u skladu sa članom 166. Zakona o radu FBiH (tačka 6.2.1.2 Izvještaja)

Mišljenje s rezervom

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u Osnovi za mišljenje s rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima **Javnog preduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk** za 2016. godinu, u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisani.

Sarajevo, 27.06.2017. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, dipl.oec.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, dipl.oec.

II. KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija usklađenosti, u okviru finansijske revizije, podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li je dati predmet revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima, usklađen sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Kriterij za reviziju finansijskih izvještaja su sljedeći:

- Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja.

Kriterij za reviziju usklađenosti su sljedeći:

- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim preduzećima u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Zakon o vodama;
- Zakon o komunalnim djelatnostima Hercegovačko-Neretvanske Županije;
- Zakon o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima.

III. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Javno preduzeće „Broćanac“ d.o.o. Čitluk (u daljem tekstu Društvo) osnovano je 1974. godine, a usklađivanje statusa preduzeće sa Zakonom o javnim preduzećima izvršeno je 12.04.2006. godine. Društvo je upisano u Sudski registar Rješenjem o upisu u registar privrednih društava broj: Tt-O-191/06 od 12.04.2006. godine. Posljednja izmjena podataka u Rješenju izvršena je 10.10. 2016. godine kod Općinskog suda u Mostaru kojom je izvršen ponovni upis datadašnjeg direktora – novi mandat. Osnovni kapitala Društva iskazan je 868.863 KM, vlasnik je Općina Čitluk sa 51% osnovnog kapitala, a mali dioničari su vlasnici 49% kapitala.

Društvo obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa – pružanje usluga iz oblasti komunalne djelatnosti i upravljanje javnim dobrima i to :

- proizvodnja i distribucija vode,
- odvodnja otpadnih voda,
- prikupljanje i odvoz smeća,
- održavanje javnih površina.

Unutrašnja organizacija i način rada Društva utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta koji je donio Nadzorni odbor 15.04.2009. godine. Pravilnikom je uređen način rada u Društvu, te opis radnih mjesta. Istim su sistematizovana radna mjesta za 24 izvršioca, a za komunalne radnike, pometače, radnike na vodovodnim postrojenjima i vodoinstalatere broj izvršilalaca nije naveden u sistematizaciji i utvrđuje se po potrebi za obavljanje tih poslova. Na dan 31.12.2016. godine bilo je 52 uposlena.

Obavljanje djelatnosti iz nadležnosti Društva vrše se u okviru osnovnih organizacionih jedinica:

- Služba zajedničkih poslova,
- Služba vodovoda i kanalizacije,
- Služba odvoza smeća i zajedničkih komunalnih poslova,
- Služba za održavanje mehanizacije i crpnih stanica,
- Finansijska služba i računovodstvo.

Organi upravljanja Društva su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava koju čini direktor Društva.

Društvom rukovodi direktor Dugandžić Željko od 1994. godine, poslednje imenovanje je Odlukom Nadzornog odbora od 26.08.2016.godine na mandat od 4 godine, počev od 01.09.2016.godine.

Skupština Društva je 14.11.2014. godine imenovala Nadzorni odbor na period od 4 godine u sastavu: Planinić Ante, predsjednik i članovi Karačić Pero i Primorac Ivan.

Sjedište Društva je u Čitluku, Duhanski put bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2016. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonima i drugim propisima.

Cilj finansijske revizije je da na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pouzdani i dali bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja plana. Revizijom će se procijeniti da li rukovodstvo institucije primjenjuje zakone i propise i koristi sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkciju interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu novembar 2016. godine i april 2017. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH prvi put vrši reviziju finansijskih izvještaja Društva za 2016. godinu, zbog toga se ne može ocijeniti praćenje preporuka iz prethodnih revizija, niti vršiti analiza poduzetih mjera.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Sistem internih kontrola

Rukovodstvo Društva je odgovorno za uspostavljanje sistema internih kontrola, radi ostvarenja programskih ciljeva rada. Faktor koji najviše utiče na funkcionisanje sistema internih kontrola je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata. Organizacija Društva utvrđena Statutom, detaljno je razrađena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Društvo je donijelo određena interna akata kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka, kao što su: Pravilnik o računovodstvu, Pravilnik o računovodstvenim politikama, Pravilnik o finansijskom poslovanju, Pravilnik o nabavkama, i dr. Međutim, naprijed navedeni interni akti nisu bili dovoljni da se uspostavi funkcionalan sistem internih kontrola, što je dovelo do određenih propusta, a koji se odnose na slijedeće: nisu pravilno iskazana sva sredstva u upotrebi i nije vršena procjena nadoknadive vrijednosti stalnih sredstava u skladu sa MRS 36 – Umanjenje imovine; nije vršeno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 2 – Zalihe; kontinuirano se zaključuju ugovori o privremenim i povremenim poslovima za sistematizirane poslove, prihodi nisu iskazivani u periodu kada je prihod i ostvaren, nisu dosljedno primjenjivane odredbe Zakona o javnim nabavkama, popis imovine i obaveza nije izvršen u skladu sa zakonskim propisima.

Interna revizija

Društvo nema uspostavljenu internu reviziju niti ima obavezu u skladu sa članom 27. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, prema kojem se Odjel za internu reviziju formira u javnim preduzećima koja upošljavaju više od 100 zaposlenih, a do 100 zaposlenih formira se Odbor za reviziju i angažira nezavisni revizor koji podnosi godišnji izvještaj o izvršenoj reviziji javnog preduzeća.

Odbor za reviziju sastoji se od tri člana i imenovan je Odlukom Skupštine Društva 19.08.2015. godine na mandat od 4 godine, počev od 01.09.2015. godine.

Odbor za reviziju donio je Poslovnik o radu Odbora za reviziju, kojim je regulisano da će pratiti poslovanje Društva i poduzimati aktivnosti u cilju postizanja što boljih poslovnih rezultata; kontrolisati rad Uprave, te Nadzornom odboru predlagati mjere sprečavanja nezakonitih aktivnosti u poslovanju Društva i davati smjernice za utvrđivanje i vođenje poslovne politike.

Nadzorni odbor sastoji se od tri člana i Statutom Društva utvrđeno je da Nadzorni odbor između ostalih aktivnosti: nadzire rad Uprave Društva, nadzire poslovanje Društva, razmatra provedbene propise za postupak nabavki i nadzire njihovo provođenje i drugo.

Revizorski tim konstatira da Nadzorni odbor i Odbor za reviziju ne obavljaju dosljedno poslove iz svoje nadležnosti. U 2016. godini Nadzorni odbor i Odbor za reviziju održali su po pet sjednica, a naknada za rad isplaćivana im je za svaki mjesec.

Preporuke:

-Urediti sistem internih kontrola na način da se donesu i nadziru interna akta kojima će se regulisati: vrednovanje stalnih sredstava u skladu sa MRS 36 – Umanjenje imovine; usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS 2 – Zalihe; privremene i povremene poslove zaključivati samo u slučajevima i na način previđen članom 166. Zakona o radu; prihode iskazivati u periodu na koji se odnose; dosljedno poštovati odredbe Zakona o javnim nabavkama i vršenje popisa imovine i obaveza u skladu sa zakonskim propisima.

-Odbor za reviziju i Nadzorni odbor trebaju savjesno vršiti poslove koje su u njihovoj nadležnosti.

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Na prijedlog Uprave, Skupština Društva je 14.11.2014. godine usvojila Trogodišnji Plan poslovanja za period 2015.-2017. godina.

Trogodišnji plan poslovanja sačinjen je na osnovu detaljne analize poslovnog sistema, analize unutrašnjih i vanjskih faktora, te utvrđenih prihoda i troškova iz prethodnih razdoblja. Sastoji se od: plana prihoda i rashoda iskazanih po vrstama; plana zaposlenika za planirano razdoblje, plana investicijskog ulaganja i načina otplate ulaganja.

Tokom planske godine Finansijska služba i računovodstvo, prati izvršenje planiranih stavki, te po utvrđenom odstupanju ostvarenja od planiranog pokreće inicijativu za donošenje Rebalansa plana. U 2016. godini nije bilo Rebalansa plana.

Planom poslovanja za 2016. godinu osnovne ekonomske kategorije planirane su i ostvarene u slijedećim iznosima:

KM						
R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2015. godini	Plan za 2016. god.	Ostvareno u 2016. god.	Indeks (6:3)	Indeks (6:4)
1	2	3	4	6	7	8
I	Prihodi	4.385.970	4.188.500	4.449.931	101	106
II	Rashodi	4.303.411	4.115.500	4.338.081	100	105
III	Dobit prije poreza	82.559	73.000	111.850	135	153

Prema Izvještaju o godišnjem poslovanju za 2016. godinu, ukupni prihodi iskazani su 4.449.931 KM i na nivou su prošlogodišnjih, a u odnosu na planirane veći su za 261.431 KM ili 6%, što je u najvećem dijelu rezultat povećanja otpisa obaveza i ukinutih rezerviranja.

Ostvareni rashodi iskazani su 4.338.081 KM i na nivou su prošlogodišnjih, a u odnosu na plan veći su za 222.581 KM ili 5%, najvećim dijelom radi povećanja rashoda na temelju ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja.

U 2016. godini ostvareni finansijski rezultat (dobit prije poreza) iskazana je 111.850 KM i u odnosu na predhodnu godinu veća je za 29.291 KM ili 35%.

Praćenje izvršenja Plana poslovanja i finansijskog plana vrši Uprava zajedno sa Finansijskom službom i računovodstvom, na osnovu knjigovodstvenih i drugih evidencija, a izvještavanje organa Uprave o izvršenju planova provodi se putem Nadzornog odbora, polugodišnje i godišnje. Skupština Društva izvještava se jednom godišnje, po izradi Godišnjih finansijskih izvještaja.

Nadzorni odbor je dana 24.02.2017. godine donio Odluku o usvajanju Izvještaja o godišnjem poslovanju za 2016. godinu. Do okončanja revizije Izvještaj o godišnjem poslovanju nije bio razmatran, niti usvojen od strane Skupštine.

Uprava Društva dužna je u skladu sa članom 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH usvojeni trogodišnji plan poslovanja dostaviti Uredu za reviziju institucija u F BiH, što nije učinila.

Preporuka:

-Trogodišnji plan poslovanja, Društvo je dužno dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH u skladu sa odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine.

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

6.1 BILANS USPJEHA

6.1.1 Prihodi

U Godišnjim finansijskim izvještajima za 2016. godinu, iskazani su prihodi u iznosu 4.449.931 KM, što je na nivou prošlogodišnjih.

Struktura ostvarenih prihoda u obračunskom periodu iskazana je kako slijedi:

	KM	
	01.01. - 31.12.2016.	01.01. - 31.12.2015.
PRIHODI	4.449.931	4.385.970
Poslovni prihodi	4.053.430	4.097.405
Prihodi od prodaje robe	2.148.658	2.384.056
Prihodi od prodaje učinaka	1.903.125	1.660.738
Ostali poslovni prihodi	1.647	52.611
Ostali prihodi	396.501	288.565
Finansijski prihodi	8	24
Ostali prihodi i dobici	396.493	288.541

Računovodstvenim politikama uređene su politike vrednovanja i iskazivanja prihoda. Prihodi se priznaju u trenutku isporuke robe ili obavljanja usluga po ispostavljenoj fakturi kupcu koja nije osporena, kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti i postoji vjerovatnoća da će ekonomske koristi vezane za transakciju pritijecati u Društvo.

Društvo ostvaruje prihode od isporuka vode privredi i domaćinstvima, kanalizacije, održavanja dobara u općoj svojini i odvoza smeća. Odlukom o vodovodnom i kanalizacionom sistemu koju je 27.11.2014. godine donijelo Općinsko vijeće općine Čitluk, propisan je način i uslovi opskrbe pitkom vodom, te odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda. Cijenu vode, odvodnje otpadnih voda i tarifni sistem za obračun usluga odvoza smeća određuje Općinsko vijeće na prijedlog Nadzornog odbora Društva. Prema odlukama Općinskog vijeća od 16.03.2011. godine cijena vode je 1,3 KM/m³ za potrošnju do 25 m³, 1,8 KM/m³ za potrošnju preko 25 m³, a naknada za korisnike priključene na kanalizaciju je po preuzetom m³ vode u iznosu 0,4 KM/m³. Cijena odvoza smeća utvrđena je tarifnim sistemom: domaćinstva plaćaju prema broju članova, a ostali korisnici zavisno od vrste poslovne djelatnosti kojom se bave.

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani su 4.053.430 KM što je 91% ukupnih prihoda. Poslovne prihode čine prihodi od prodaje robe, prihodi od prodaje učinaka i ostali poslovni prihodi.

Prihodi od prodaje robe iskazani su 2.148.658 KM, a odnose se na prihode od isporučene vode za privredu 1.617.870 KM, domaćinstva 467.970 KM i prihode od kanalizacije 62.818 KM. Prihodi se evidentiraju za neto iznos naknade po ispostavljenim mjesečnim računima za utrošak vode.

Prihodi od prodaje učinaka iskazani su 1.903.125 KM, a odnose se na prihode od odvoza smeća 1.168.384 KM, prihode od održavanja dobara u općoj svojini 358.824 KM, prihode od prikupljanja komunalne takse 16.882 KM i ostale prihode od zamjene, izmjesta i aktiviranja vodomjera i taksi za priključak.

U okviru ovih prihoda iskazani su i prihodi od održavanja dobara u općoj svojini 358.824 KM. Prihodi su iskazani po osnovu Ugovora o održavanju dobara u općoj upotrebi za 2013. godinu, zaključenim sa JP BROTING Čitluk od 11.03.2013. godine. Prema ovom Ugovoru, Društvo je ugovorilo i tokom 2013. godine izvelo radove održavanja javnih površina u iznosu od 223.694 KM, a sve prema obračunu radova i situaciji od 17.01.2014. godine. Također, po Ugovoru za 2014. godinu od 08.03.2014. godine, po istom osnovu ugovoreno je 324.312 KM radova od kojih je 05.06.2014. godine fakturisano 135.130 KM za period januar-maj 2014. godine.

Društvo nije za izvršene ugovorene radove iskazalo prihod perioda u kojim su ostvareni, nego ih je evidentiralo u 2016. godini, što nije u skladu sa paragrafima 22., 33. i 92 MSFI – Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja kojima je propisano da se: efekti poslonih promjena i drugih događaja priznaju u trenutku njihovog nastanka i evidentiraju u poslovnim knjigama i uključuju u finansijske

izvještaje u razdobljima na koja se odnose; informacije moraju vjerno prikazivati transakcije i druge događaje, a prihod se priznaje u bilansu uspjeha kada dođe do povećanja budućih ekonomskih koristi koje se mogu pouzdano izmjeriti. Po ovom osnovu prihod Društva tekućeg perioda više je iskazan za 358.824 KM, a prihod ranijeg perioda je podcijenjen za navedeni iznos.

Prema izjavi odgovorne osobe, nastavljeni su radovi održavanja javnih površina, koji su u nadležnosti JP BROTING Čitluk. Međutim, JP BROTING nije potpisao predloženi ugovor o održavanju javnih površina za 2016. godinu i nije ovjerio i priznao obračun izvršenih radova održavanja za 2015. i 2016. godinu, Društvo nije ispostavilo fakture za navedeni period, te slijedom toga ni iskazalo prihod perioda za koji je izvršena usluga. Efekte na finasijske izvještaje nije moguće kvantificirati.

Preporuka:

-Radi fer i istinite prezentacije finasijskih izvještaja, prihode iskazivati u skladu sa paragrafima 22., 33. i 92 MSFI - Okvira za sastavljanje i prezentaciju finasijskih izvještaja.

6.1.1.2 Ostali prihodi

Ostali prihodi iskazani su 396.501 KM i najvećim dijelom odnose se na prihode od otpisa obaveza prema JP „Elektroprivreda HZHB“ d.d. Mostar u iznosu od 389.946 KM. Društvo nije pravovremeno izmirivalo obaveze za isporučenu električnu energiju, te je JP „Elektroprivreda HZHB“ d.d. Mostar tužila Društvo za neplaćene račune za period od 2003. godine do 2008. godine. Po osnovu ove tužbe i sravnjenja iskazanih salda kod Društva i kod tužitelja, Nadzorni odbor je 31.12.2016. godine donio odluku o otpisu obaveza prema tužitelju u iznosu 389.946 KM, što se odnosi na razliku iskazanih salda kod Društva i tužitelja.

6.2 Rashodi

U finasijskim izvještajima iskazani su ukupni rashodi 4.338.081 KM, a struktura iskazanih rashoda je slijedeća:

	01.01.-31.12.2016.	01.01.-31.12.2015
RASHODI	4.338.081	4.303.411
Poslovni rashodi:	3.499.051	3.755.890
Materijalni troškovi	1.253.386	1.323.345
Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	1.341.926	1.356.076
Troškovi proizvodnih usluga	561.033	634.054
Amortizacija	61.270	54.695
Nematerijalni troškovi	281.436	387.720
Financijski rashodi	10.660	11.240
Ostali rashodi i gubici	828.370	536.281

6.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su 3.499.051 KM, a čine ih: materijalni troškovi 1.253.386 KM, troškovi plata i ostalih ličnih primanja zaposlenih 1.341.926 KM, troškovi proizvodnih usluga 561.033 KM, amortizacija 61.270 KM i nematerijalni troškovi 281.436 KM.

6.2.1.1 Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su 1.253.386 KM, a čine ih: utrošena energija i gorivo 995.194 KM, utrošene sirovine i materijal 250.650 KM, utrošeni rezervni dijelovi 5.271 KM i otpis sitnog inventara 2.271 KM.

6.2.1.2 Troškovi plata i ostalih ličnih primanja

U okviru poslovnih rashoda značajni su izdaci za plate i naknade plata, a njihova struktura je:

	KM
Troškovi plata i ostalih primanja zaposlenih	1.341.926
Troškovi plata i naknada plata zaposlenih	929.628
Troškovi službenih putovanja zaposlenih	3.725

Troškovi ostalih primanja i naknada prava zaposlenih	313.255
Troškovi naknada članovima odbora	24.292
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	71.026

Troškovi plata i ostalih primanja zaposlenih iskazani su 1.341.926 KM. U okviru istih najveći su troškovi plata i naknada plata zaposlenih 929.628 KM, a čine ih: neto plaće, sve vrste doprinosa, porez na dohodak, naknade plaća za vrijeme godišnjeg odmora i ostale naknade koje se plaćaju u skladu sa usvojenim aktima.

Obračun plata i naknada vrši se na osnovu pojedinačnih ugovora o radu, u skladu sa važećim zakonskim propisima i aktima Društva, Opšteg kolektivnog ugovora i Pravilnika o radu. Pravilnikom o radu na jedinstven način regulisane su plate zaposlenika, osnovna i najniža neto plaća, koeficijenti po grupama složenosti poslova, dodaci na platu, naknade plata, dodatna primanja i naknade koje terete troškove poslovanja. Odlukom Nadzornog odbora utvrđuje se osnovica za obračun osobnog dohotka zaposlenika Društva-vrijednost osnovice za najniži stepen složenosti radnog mjesta koji iznosi 550 KM. Navedeni iznos pomnožen sa koeficijentom složenosti radnog mjesta predstavlja osnovicu za izračun plate svakog zaposlenika.

Najviša plata isplaćena u Društvu je plata Direktora u iznosu 2.500 KM, a najniža 762 KM, dok je prosječno isplaćena neto plata na nivou Društva iznosila 861 KM.

Plata Direktora Društva obračunava se i isplaćuje u skladu sa Zakonom o platama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija u FBiH i javnim poduzećima u većinskom vlasništvu FBiH, aktima Društva i ugovora o angažmanu, na koje je saglasnost dao Nadzorni odbor Društva. Osnovna neto plaća Direktora iznosi 2.500 KM ili u visini 3 prosječne mjesečne neto plate isplaćene u Federaciji BiH u prethodna tri mjeseca prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, uvećana za materijalna prava po osnovu minulog rada.

Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih iskazani su 313.255 KM, a čine ih: KM
31.12.2016.

TROŠKOVI OSTALIH PRIMANJA I NAKNADA ZAPOSLENIH	313.255
Topli obrok	187.741
Troškovi prevoza zaposlenika	45.614
Regres za godišnji odmor	31.200
Otpremnine	6.400
Troškovi ostalih primanja	19.200
Pomoć zaposlenicima	23.100

U okviru ovih troškova najznačajniji su: naknada za topli obrok koja iznosi 187.741 KM, troškovi prevoza zaposlenih 45.614 KM, regres za godišnji odmor 31.200 KM, te pomoć zaposlenicima 23.100 KM.

Navedene naknade isplaćuju se u skladu s zakonskim propisima i internim aktima, te pojedinačno donesenim odlukama Direktora Društva.

Naknade za topli obrok isplaćene su na osnovu Odluke Direktora Društva o naknadi za topli obrok u iznosu od 1% od posljednjeg objavljenog prosjeka neto plaće u FBiH, u skladu sa Pravilnikom o radu i Opštem kolektivnom ugovoru. Visina dnevne naknade za topli obrok za 2016. godinu iznosila je 8,35 KM.

Obračun i isplate naknade za prevoz na posao i sa posla vrši se u skladu sa Pravilnikom o radu i Odlukom Nadzornog odbora, kojom je regulirano da zaposlenik ima pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i sa posla u visini cijene koštanja mjesečne karte prigradskog i međugradskog prijevoza, čije je mjesto stanovanja udaljeno od mjesta obavljanja poslova više od 2 kilometra.

Društvo je isplatilo regres za godišnji odmor u 2016. godini, u skladu sa Opštim kolektivnim ugovorom, Pravilnikom o radu i Odluci o isplati regresa u visini od 600 KM po zaposleniku.

Novčane pomoći u slučaju teže bolesti, smrti, rođenje djeteta, te prigodni darovi djeci povodom blagdana regulirane su Pravilnikom o radu i Opštim kolektivnim ugovorom. Isplaćuju se na osnovu podnesenog zahtjeva i odluke o isplati jednokratne pomoći od strane Direktora Društva.

Troškovi naknada članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju iskazani 24.292 KM odnose se na isplate članovima Nadzornog odbora 10.800 KM, naknade članovima Odbora za reviziju 9.000 KM, te pripadajući porezi na dohodak i doprinosi.

Nadzorni odbor imenovan je Odlukom Skupštine društva dana 14.11.2014. godine, na razdoblje od četiri godine. **Nadzorni odbor je 26.05.2006. godine donio odluku o naknadama članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju.** Navedenom Odlukom regulisano je da mjesečna naknada za članove Nadzornog odbora iznosi 300 KM, a za članove Odbora za reviziju 250 KM.

Naprijed navedeno nije u skladu sa članom 234. tačka o) Zakona o privrednim društvima, kojim je propisano da naknadu Nadzornom odboru i Odboru za reviziju određuje Skupština Društva.

Preporuka:

-Isplatu naknada članovima Nadzornog odbora i Odbora za reviziju regulirati kako propisuje Zakon o privrednim društvima.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani 71.026 KM, a odnose se na isplate po osnovu: privremenih i povremenih poslova 41.534 KM, troškovi naknada po osnovu sponzorstva i pomoći 24.691 KM i naknade za stipendiju učenika 4.800 KM.

Troškovi naknada po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima iskazani su 41.534 KM, a zaključivani su sa fizičkim licima (sedam ugovora), za poslove koji čine redovnu djelatnost Društva (održavanje, košenje, čišćenje i sakupljanje otpada) i sistematizirani su Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Poduzeća i sistematizaciji radnih mjesta.

Ugovori za obavljanje privremenih i povremenih poslova zaključivani su na period od tri mjeseca, u kontinuitetu kroz cijelu godinu. Neki ugovori za privremene i povremene poslove traju neprekidno po tri ili četiri godine, što nije u skladu sa odredbama člana 166. Zakona o radu i Pravilnika o radu Društva, kojima je regulisano da privremeni i povremeni poslovi ne predstavljaju poslove za koje se zaključuje ugovor o radu na određeno ili neodređeno vrijeme, sa punim ili nepunim radnim vremenom i da ne traje duže od 60 dana u toku kalendarske godine.

Ukoliko se radi o poslovima čije obavljanje zahtjeva stalnost, treba zaključiti ugovor o radu na neodređeno, odnosno određeno vrijeme.

Preporuka:

-Ugovore o privremenim i povremenim poslovima zaključivati samo za poslove koji nisu sistematizovani Pravilnikom o unutarnjoj organizaciji Društva i sistematizaciji radnih mjesta i samo u slučajevima i na način predviđen članom 166. Zakona o radu.

6.2.1.3 Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su 561.033 KM. U okviru proizvodnih usluga značajni su: troškovi usluga održavanja 496.029 KM, troškovi reklame i sponzorstva 50.200 KM, troškovi zakupa 7.076 KM.

Troškovi usluga održavanja iskazani 496.029 KM, a najvećim dijelom se odnose na usluge: održavanje deponije 200.552 KM, održavanja vodovoda i kanalizacije 168.602 KM, održavanja auta 65.271 KM, deratizacija i dezinfekcijske usluge 11.959 KM, održavanja groblja 9.809 KM i sl.

Izdaci vezani za održavanja deponije odnose se na izdatke na osnovu Ugovora između Društva i MZ Gradnići za korištenje dijela zemljišta na teritoriju mjesne zajednice u svrhu odlaganja otpada u visini od 48.000 KM godišnje; Ugovora između Društva i MZ Gradnići oko čuvanja odlagališta komunalnog otpada koja se nalazi na prostoru MZ Gradnići u mjesečnom iznosu 2.100 KM; Ugovor o asfaltiranju dionice lokalne prometnice (put za deponiju komunalnog otpada) između MZ Gradnići, JP Broćanac i KTM-Brina Posušje vrijednost predmetnih ulaganja 69.993 KM, te ostali radovi vezani za održavanje deponije kao što su: ravnanje materijala buldožerom, začepljenje pukotina kombinirkom, ručno začepljenje rupa, ravnanje puta kombinirkom i sl. temeljem Ugovora zaključenih u ranijim godinama, nakon obavljenih postupaka javne nabavke. Usluge održavanja vodovoda i kanalizacije 168.602 KM odnose se na redovito održavanje sistema za vodovod i kanalizaciju i izvođenja građevinskih radova na izgradnji priključne odvodne mreže za fekalnu crpnu stanicu-Međugorje u skladu sa sklopljenim Ugovorima iz ranijih godina nakon provedenih postupaka javne nabavke.

Usluge održavanja auta iskazani 65.271 KM odnose se na servisiranje vozila koja se koriste za poslove iz redovne djelatnosti, na osnovu sklopljenog Ugovora.

Nadzorni odbor je 20.02.2015. godine donio Odluku kojom se odobrava Društvu 50.000 KM u 2016. godini na ime troškova sponzorstva sportskim klubovima, kulturnim i drugim ustanovama i manifestacijama sa područja Općine Čitluk. Tokom 2016. godine Društvo je za troškove reklame i sponzorstva isplatio 74.891 KM.

Preporuka:

-Izdatke za reklamu i sponzorstva vršiti u visini odobrenih sredstava od strane Nadzornog odbora.

Troškovi zakupa iskazani su 7.076 KM. U okviru istih zakupnine-najamnine nekretnina iznose 5.476 KM odnose se na zakup poslovnog prostora koji se koristi kao skladište za arhivu (mjesečno 500 KM) i zakup vozila-kamiona IVECO STRALIS AD za potrebe posla od Općine Čitluk temeljem Ugovora od 11.01.2016. godine.

6.2.1.4 Amortizacija

Troškovi amortizacije iskazani su 61.270 KM. Obračun se vrši linearnom metodom otpisa po minimalnim stopama iz Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije koje važeći Zakon o porezu na dobit priznaje u trošak perioda, o čemu je detaljnije objašnjeno u tački 6.3.1. Izvještaja.

6.2.1.5 Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su 281.436 KM, a čine ih prema značajnosti: troškovi poreza, naknada i taksi 186.665 KM (općinske naknade –sukladno Odluci o osnivanju, administrativne takse, sudske pristojbe, porez na tvrtku-naziv, vodne naknade, komunalne takse, porez na vozila i imovinu, posebne takse i sl.), troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga 37.459 KM (internet, poštanske usluge, usluge fiksne mreže), ostali nematerijalni troškovi 23.324 KM (registracija vozila, upravni i sudski troškovi, ostali troškovi-štete), troškovi neproizvodnih usluga 13.424 KM (računovodstvene i revizorske usluge, odvjetničke i notarske, oglašavanje, časopisi), troškovi reprezentacije 11.591 KM, troškovi premije osiguranja 6.276 KM, troškovi platnog prometa 2.455 KM i troškovi članskih doprinosa 240 KM.

Troškovi reprezentacije iskazani su 11.591 KM. Nadzorni odbor je Odlukom o troškovima reprezentacije Direktor Društva odobrio reprezentaciju u poslovne svrhe, na godišnjem nivou, u visini od 15.000 KM.

6.2.2 Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani 10.660 KM, a odnose se na rashode kamata po osnovu kredita uzetih od komercijalnih banaka.

6.2.3 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani 828.349 KM, a odnose se na: rashode po osnovu otpisa nenaplativih potraživanja od kupaca 211.258 KM i otpis sumnjivih i spornih potraživanja 617.091 KM utvrđenih po redovnom godišnjem popisu (šire objašnjeno u tački 6.3.2.3. Izvještaja).

6.2.4 Finansijski rezultat

Društvo je u 2016. godini iskazalo pozitivan finansijski rezultat (dobit poslije poreza) u iznosu 99.854 KM. **Međutim, finansijski rezultat nije tačno iskazan jer je Društvo u 2016. godini evidentiralo prihoda u iznosu 358.824 KM po osnovu Ugovora sa preduzećem J.P. Broting Čitluk za održavanje dobara u općoj upotrebi za 2013. i 2014. godinu. Efekte na finansijski rezultat nije moguće izmjeriti jer su u 2013. i 2014. godini evidentirani troškovi nastali u cilju ostvarivanja navedenog prihoda, a poslovi održavanja dobara u općoj upotrebi izvršeni su i u 2015. i 2016. godini, bez potpisanog ugovora, te stoga nisu ni evidentirani.**

Uprava Društva je 24.02.2017. godine donijela Prijedlog odluke o raspodjeli dobiti za 2016. godinu na akumuliranu (zadržanu) dobit. Nadzorni odbor je 24.02.2017. godine donio Odluku o usvajanju Godišnjeg izvještaja o finansijskom poslovanju za 2016. godinu. Do okončanja revizije Organi upravljanja Društva nisu okončali postupak raspodjele dobiti za 2016. godinu, o čemu konačnu odluku treba donijeti Skupština Društva do 30.06.2017. godine.

6.3 BILANS STANJA

6.3.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa iskazana je: KM

	31.12.2016.	31.12.2015.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	429.116	475.953
Građevinski objekti	197.553	207.432
Postrojenja i oprema	136.425	172.866
Oprema u pripremi	95.138	95.138
Dugoročna razgraničenja	-	517

Stalna sredstva iskazuju se po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, pojedino stalno sredstvo iskazuje se po njegovom trošku nabavke, umanjeno za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja, ako postoje.

Nekretnine, postrojenja i oprema predstavljaju najveći dio stalnih sredstava. Struktura i promjene na ovoj imovini daju se u slijedećoj tabeli: KM

	Opis	Zgrade	Postrojenja i oprema.	Alati, kancelarijski namještaj	Transportna sredstva	Materijalna sredstva u pripremi.	Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7
1	Nabavna vrijednost						
	na dan 31.12.2015.	329.302	731.825	94.439	671.601	95.138	1.922.305
	direktna povećanja u 2016.		5.112	3.838	6.000		14.950
	otuđenje i rashodovanje		(9.983)	(1.425)			(11.408)
	na dan 31.12.2016.	329.302	726.954	96.852	677.601	95.138	1.925.847
2	Akumulirana amortizacija						
	na dan 31.12.2015.	121.870	627.765	92.110	605.124		1.446.869
	amortizacija za 2016.	9.879	32.480	1.906	17.005		61.270
	otuđenje i rashodovanje		(9.983)	(1.425)			(11.408)
	na dan 31.12.2016.	131.749	650.262	92.591	622.129		1.496.731
3	Neto knjigovo. Vrijednost						
	na dan 31.12.2015.	207.432	104.060	3.329	66.477	95.138	475.436
	na dan 31.12.2016.	197.553	76.692	4.261	55.472	95.138	429.116

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su 429.116 KM (nabavna vrijednost 1.925.847 KM, ispravka vrijednosti 1.496.731 KM), a čine ih:

Građevinski objekti iskazani su 197.553 KM (nabavne vrijednosti 329.302 KM, ispravke vrijednosti 131.749 KM), a odnose se na poslovnu zgradu Društva za obavljanje poslovnih djelatnosti. Smanjenje vrijednosti građevinskih objekata u 2016. godini izvršeno je za obračunatu amortizaciju od 9.879 KM.

Postrojenja i oprema iskazani su 76.692 KM (nabavne vrijednosti 726.954 KM, ispravke vrijednosti 650.262 KM), a čine ih oprema za sakupljanje i odlaganje komunalnog otpada – kontejneri, postrojenja i oprema za distribuciju vode – pumpe, crpke i kompresori i oprema za obradu i održavanje zemlje.

Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme u iznosu od 5.112 KM odnosi se na nabavku ELKO pumpe 2.365 KM, trimera 1.289 KM i ostale opreme. Smanjenje na poziciji postrojenja i opreme izvršeno je za obračunatu amortizaciju u 2016. godini u iznosu 32.480 KM i isknjiženje dotrajale i neupotreblijive opreme u vrijednosti 9.983 KM i to: kontejneri 6.525 KM i kosilice i ostala oprema 3.458 KM.

Alati i kancelarijski namještaj iskazani su 4.261 KM (nabavne vrijednosti 96.852 KM, ispravke vrijednosti 92.591 KM), a čine ih uredska i računarska oprema, telefonska centrala i klime. Povećanje na ovoj poziciji u iznosu 3.838 KM odnosi se na nabavku računarske opreme 2.623 KM i kancelarijskog namještaja 1.215 KM. Smanjenje je izvršeno za obračunatu amortizaciju od 1.906 KM i isknjiženje računara od 1.425 KM.

Transportna sredstva iskazana su 55.472 KM (nabavne vrijednosti 677.601 KM, ispravke vrijednosti 622.129 KM), a čine ih teretna i specijalna vozila za prevoz komunalnog otpada, druga transportna vozila i putnički automobili. Smanjenje na ovoj poziciji je izvršeno za obračunatu amortizaciju 17.005 KM.

Nekretnine, postrojenja i opreme u pripremi iskazani su 95.138 KM, a odnose se na učešće Društva u izgradnji dalekovoda za napajanje električnom energijom za vodocrpilište Biletić Polje iz perioda 1985. –

1986. godina. Provedenom revizijom utvrđeno je da se iskazana materijalna sredstva u pripremi odnose na radove na iskopu rupa za postavljanje betonskih stubova u iznosu 69.772 KM i nabavku betonskih stubova u iznosu 25.366 KM. Projekat izgradnje dalekovoda je naknadno završen sredstvima drugih institucija Općine Čitluk i Elektroprivrede HZHB.

Od navedenih ulaganja Društvo ne ostvaruje, niti će ostvarivati nikakvu ekonomsku korist, te iskazane nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi ne ispunjavaju uslove i zahtjeve za priznavanje sredstva u skladu sa paragrafom 89. MSFI koji nalaže da se sredstvo prizna u bilans stanja kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi pritjecati u pravno lice i kada sredstvo ima cijenu i vrijednost kada se može pouzdano izmjeriti, što je imalo za posljedicu da je imovina i kapital Društva precijenjena za navedeni iznos.

Preporuka:

-Imovinu koja ne ispunjava uslove za priznavanje sredstva u skladu sa paragrafom 89. MSFI isknjižiti iz poslovnih evidencija Društva radi realnog iskazivanja imovine i kapitala.

Nematerijalna sredstva

Društvo za obavljanje djelatnosti od javnog društvenog interesa koristi i upravlja javnim dobrima: vodocrpilište, vodospreme, crpne stanice i cjevovodi (sa pripadajućim softverima za praćenje i nadzor nad istim) koji su vlasništvo Općine Čitluk. Provedenom revizijom utvrđeno je da Društvo pored ovog softvera koristi i druge programske aplikacije ukupne nabavne vrijednosti 20.650 KM. Međutim, Društvo nabavljene programske aplikacije nije evidentiralo kao nematerijalnu imovinu, na koju se obračunava amortizacija tokom vremena korištenja, već je za svaku nabavljenu aplikaciju teretilo troškove perioda u kojem je izvršena nabavka.

Prema Ugovoru o održavanju računovodstvenih programa sa ERODAL d.o.o. Čapljina za 2016. godinu od 08.01.2016. godine i tehničkoj specifikaciji održavanja programske opreme, vidljivo je da Društvo koristi i druge programske aplikacije koje nisu iskazane u knjigovodstvenim evidencijama, za iste nije prezentirana dokumentacija.

Na osnovu naprijed navedenog, revizorski tim konstatira da Društvo nije realno iskazalo nematerijalnu imovinu kako nalaže MRS 38. Nematerijalna imovina, a efekte na finansijske izvještaje nije moguće izmjeriti.

Preporuka:

-Nematerijalnu imovinu iskazati u knjigovodstvenim evidencijama u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna imovina.

Amortizacija

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa po minimalnim stopama iz Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije koje važeći Zakon o porezu na dobit priznaje u trošak perioda. Stope amortizacije koje Društvo primjenjuje su slijedeće:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
građevinski objekti	33	3
postrojenja za odlaganje otpada	6,6	15
strojevi za obradu zemlje	6,6	15
računarska oprema	3	33,3
uredska oprema	8	12,5
telefonska oprema	10	10
transportna oprema	6,6	15

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Društvo na datum bilansa nije vršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9 i

ostalim zahtjevima iz MRS 36 – Umanjenje imovine i članovima 10.- 12. Pravilnika o računovodstvenim politikama Društva.

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo raspolaže i u knjigovodstvenim evidencijama iskazuje poslovnu zgradu Društva za obavljanje poslovnih djelatnosti nabavne vrijednosti 329.302 KM. Zgrada se u stvarnom posjedu Društva nalazi od 01.04.1999. godine, a u zemljišnim knjigama se iskazuje na Općini Čitluk. Predmet uknjiženja poslovne zgrade na Društvo će biti pokrenut početkom rada Općinskog suda u Čitluku.

Hipoteke i založno pravo

Društvo nema ograničenja u raspolaganju imovinom niti su na nekretninama i pokretnim stvarima upisana založna prava u korist trećih lica.

Preporuka:

-Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena i procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS 36 Umanjenje imovine.

6.3.2 Tekuća sredstva

6.3.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Na datum bilansa iskazane su slijedeće zalihe:

	31.12.2016.	31.12.2015.
ZALIHE	124.275	144.294
Sirovine i materijal u skladištu	80.054	103.050
Sitan inventar	44.221	41.244
Dati avansi	-	30.000

Zalihe se početno mjere po trošku nabavke. Troškovi zaliha temelje se na metodi prosječne cijene i obuhvataju sve troškove nabavke i troškove dovođenja zaliha na lokaciju i sadašnje stanje. Troškovi zaliha sitnog inventara iskazuju se metodom 100% otpisa.

Zalihe sirovina i materijala iskazane su 124.275 KM, a sastoje se iz zaliha sirovina i materijala u skladištu 80.054 KM i sitnog inventara u iznosu 44.221 KM.

Društvo nema utvrđene procedure vezane za praćenje umanjenja vrijednosti zaliha sa niskim koeficijentom obrta, odnosno za zalihe koje stoje u skladištu duži vremenski period. Prezentiran je pregled starosne strukture zaliha materijala za posljednje dvije godine i prema istom je utvrđeno:

- zalihe materijala u vrijednosti 24.222 KM nisu imale promjene u 2016. godini,
- zalihe materijala u vrijednosti 39.742 KM nisu imale promjene u 2015. godini,
- zalihe materijala u vrijednosti 15.368 KM nisu imale promjene u 2015. i 2016. godini.

Zalihe se prate količinski, nije utvrđena njihova neto nadoknadiva vrijednost na datum bilansa niti ima podataka o stvarnoj ročnosti zaliha za period duži od dvije godine. Navedeno upućuje na zaključak da zalihe treba preispitati i priznati u skladu sa zahtjevima iz standarda.

Zbog naprijed navedenog i činjenice da **zalihe nisu vrednovane u skladu sa zahtjevima iz paragrafa 9. MRS 2 – Zalihe kao i članova 23. i 24. Pravilnika o računovodstvenim politikama Društva, prema kojem se iste vrednuju po nabavnoj ili neto prodajnoj vrijednosti, u zavisnosti koja je niža, ne možemo potvrditi njihovu iskazanu vrijednost.**

Preporuka:

-Radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata, izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha materijala u skladu sa MRS 2 – Zalihe.

6.3.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum bilansa je slijedeća:

	31.12.2016.	31.12.2015.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	66.189	24.644
Transakcijski računi – domaća valuta	65.190	23.863
Transakcijski računi – strana valuta (u KM)	21	71
Blagajne - domaća valuta	978	710

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 31.12.2016. godine iskazani su 66.189 KM, u odnosu na prethodnu godinu veći su za 41.545 KM, a odnose se na novčana sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka i u blagajnama. Navedeno povećanje većim dijelom je posljedica priliva gotovine temeljem ugovora o kratkoročnom kreditu iz 2016. godine.

Transakcijski računi za unutarnji i inozemni platni promet otvoreni su u tri banke: UniCredit bank, Raiffeisen banka i Addiko Banka.

Tokom revizije prezentirani su kartoni deponiranih potpisa u poslovnim bankama, osoba ovlaštenih za potpisivanje i raspolaganje sredstvima kod poslovnih banaka.

Blagajna-domaća valuta odnosi se na glavnu blagajnu, otvorenu u sjedištu Društva. Putem blagajne vršene su isplate i uplate za: naplatu prodanih dobara i usluga od fizičkih osoba; podignuta gotovina sa transakcijskog računa; ostale uplate i isplate u gotovini koje su nastale kao rezultat redovnog poslovanja, akontacija putnih troškova i konačan obračun troškova putovanja i dr.

Visina blagajničkog maximuma utvrđena je Odlukom od 22.10.2015. i iznosi 1.000 KM.

6.3.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su slijedeća kratkoročna potraživanja: KM

	31.12.2016.	31.12.2015.
POTRAŽIVANJA, PLASMANI I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	4.918.541	5.261.744
Kratkoročna potraživanja	4.918.539	5.261.741
Potraživanja od kupaca	4.915.153	5.257.624
Druga kratkoročna potraživanja	3.386	4.117
Potraživanja za PDV	4	3
		KM
	31.12.2016.	31.12.2015.
Potraživanja od prodaje	4.915.153	5.257.624
Kupci u zemlji	5.562.486	5.384.302
(Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca)	647.333	126.678

Kratkoročna potraživanja od kupaca iskazana su 4.915.153 KM i odnose se na potraživanja po osnovu izvršenih usluga isporuke vode i odvoza komunalnog otpada. Na datum 31.12.2016. godine najveća nenaplaćena potraživanja su od kupaca iz privrede i to: Bobita Čitluk 119.781 KM, Barpeh Čitluk 28.915 KM i Dom 90 Čitluk 4.780 KM. Potraživanja od kupaca se evidentiraju po vrstama korisnika: kupci iz privrede i kupci fizička lica kao i po zonama sjedišta kupca. Na isti način se prate i potraživanja koja nisu naplaćena u roku naplate. Zbog navedenog ne postoji ukupni podatak o ročnosti nanaplaćenih potraživanja.

Ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca iskazana je 647.333 KM, a sumnjiva i sporna potraživanja se ne iskazuju. Računovodstvenim politikama Društva nije definisano kada i na koji način se vrši prenos na sumnjiva i sporna potraživanja, odnosno kada se vrši prenos na ispravku vrijednosti potraživanja.

U 2016. godini je prema Odlukama Nadzornog odbora izvršena ispravka vrijednosti potraživanja na teret rashoda u iznosu 828.349 KM i to: putem ispravke vrijednosti potraživanja 627.291 KM i direktnim iskniženjem kupaca 201.058 KM za trajno otpisana nenaplativa potraživanja. Na ispravci vrijednosti potraživanja je veliki broj malih potraživanja od kupaca-domaćinstava za koje Društvo nema odgovarajuće mahanizme naplate. Uprava ističe da se poduzimaju aktivnosti na naplati potraživanja, ali zbog malih iznosa računa, visokih troškova utuženja i dužine trajanja postupaka, Društvo nije u mogućnosti naplatiti značajan dio potraživanja.

Na osnovu naprijed navedenog, vidljivo je da je ispravka vrijednosti zastarjelih potraživanja vršena tek u 2016. godini i to u iznosu 828.349 KM. Međutim, u okviru iskazanih potraživanja 4.915.153 KM, znatan dio potraživanja je starijih od godinu dana, koja nisu ispravljena na teret rashoda. Društvo nije definisalo računovodstvenim politikama kada i na koji način se vrši prenos potraživanja na sumnjiva i sporna, odnosno kada se vrši ispravka vrijednosti zastarjelih potraživanja. S obzirom da Društvo ne vodi ni starosnu strukturu potraživanja, nije moguće procijeniti koji bi bili efekti na finasijski rezulta da je izvršena ispravka vrijednosti svih zastarjelih potraživanja.

Druga kratkoročna potraživanja iskazana su 3.386 KM i najvećim dijelom se odnose akontacije date uposlenim.

Preporuka:

-Računovodstvenim politikama Društva urediti način evidentiranja potraživanja, te intezivirati aktivnosti naplate potraživanja, kako ne bi došlo do stvaranja velikih potraživanja po pojedinim korisnicima.

6.3.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa slijedećom strukturom: KM

	31.12.2016.	31.12.2015.
KAPITAL	1.722.571	1.622.717
Osnovni kapital	868.863	868.863
Rezerve	222.277	222.277
Neraspoređena dobit ranijih godina	531.577	457.621
Neraspoređena dobit tekuće godine	99.854	73.956

Upisani osnovni kapital iskazan je 868.863 KM, a čine ga udjeli članova Društva sa ograničenom odgovornošću. Vlasnička struktura upisanog kapitala je: Općina Čitluk 443.120 KM ili 51% i kapital 19 fizičkih lica u ukupnom iznosu od 425.743 KM ili 49%, sa pojedinačnim iznosima udjela kako je upisano u Sudskom registru Društava.

Zakonske rezerve iskazane 222.277 KM formirane su ranijih godina, a akumulirana neraspoređena dobit ranijih godina iskazana 531.577 KM i veća je u odnosu na prethodnu godinu za 73.956 KM po osnovu Odluke o raspodjeli dobiti za 2015. godinu, koju je Skupština Društva donijela 02.09.2016. godine. Ne može se potvrditi visina iskazane akumulirane dobiti obzirom na nepravilno iskazivanje prihoda i finasijskog rezultata, što je šire obrazloženo tačkama 6.1.1. i 6.2.4. Izvještaja.

Neraspoređena dobit tekuće godine iskazana je 99.854 KM i odnosi se na ostvarenu dobit izvještajne godine. Do okončanja revizije nije donesena Odluka Skupštine Društva o raspodjeli dobiti za 2016. godinu.

6.3.4 Obaveze

U finasijskim izvještajima na datum bilansa, iskazane su obaveze kako slijedi: KM

	31.12.2016.	31.12.2015.
OBAVEZE	3.815.552	4.313.918
Dugoročne obaveze i rezervisanja	2.046	14.310
Dugoročne obaveze –lizing	2.046	14.310
Kratkoročne obaveze	3.813.506	4.299.608
Kratkoročne finasijske obaveze	159.600	146.667
Obaveze iz poslovanja	3.501.976	3.971.964
Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja	91.463	73.848
Druge obaveze	66	66
Obaveze za PDV	44.235	12.403
Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	6.321	90.124
Porez na dobit	9.845	4.536

U finasijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su obaveze 3.815.552 KM i manje su za 11,6% u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi obaveza, dugoročne obaveze iskazane su 2.046 KM, a kratkoročne obaveze 3.813.506 KM.

6.3.4.1 Dugoročne obaveze

Dugoročne finansijske obaveze iskazane su 2.046 KM i odnose se obaveze po osnovu ugovora o finansijskom lizingu za nabavku putničkog vozila kod Unicredit Leasing, isti je otplaćen u martu 2017. godine.

6.3.4.2 Kratkoročne obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane su 3.813.506 KM i u odnosu na prethodnu godinu manje su za 486.102 KM ili 11,3%.

Kratkoročne obaveze odnose se na: obaveze iz poslovanja 3.501.976 KM, kratkoročne finansijske obaveze 159.600 KM, obaveze po osnovu plata, naknada i ostalih primanja zaposlenih 91.463 KM, obaveze za PDV 44.235 KM, obaveze za porez na dobit 9.845 KM, obaveze za poreze i druge dažbine 6.321 KM i druge obaveze 66 KM.

Kratkoročne finansijske obaveze iskazane su 159.600 KM, a čine ih obaveze za kratkoročne kredite uzete u zemlji: kratkoročni revolving krediti za tekuću likvidnost Društva odobreni od UniCredit Banke (ukupan iznos kredita 70.000 KM) i Reiffeisen banke (ukupan iznos kredita 50.000 KM), te obaveze po Ugovoru o kratkoročnom kreditu sklopljenim sa UniCredit Bankom dana 27.05.2016. godine u iznosu od 80.000 KM.

Obaveze iz poslovanja iskazane su 3.501.976 KM, a odnose se na obaveze prema dobavljačima u zemlji. U odnosu na prethodnu godinu manje su za 469.988 KM ili 11,8%. Provedenom revizijom utvrdili smo da su tekuće obaveze usuglašene, računi uredno ovjereni, odobreni i likvidirani od strane odgovornih lica, dok je na početnim stanjima 01.01.2016. godine iskazano 4.313.918 KM neizmirenih dugovanja, koja se najvećim dijelom (3.335.862 KM) odnose na dugovanja prema Elektroprivredi HZHB za period 2000.-2006. godina i dugovanje prema Općinskom vijeću Čitluk 325.794 KM za 2014. i 2015. godinu na osnovu Odluke o vodovodnom i kanalizacijskom sustavu.

Obaveze po osnovu plata, naknada i ostalih primanja zaposlenih iskazane su 91.563 KM, a odnose se na neisplaćene plate zaposlenima za decembar 2016. godine.

Obaveze za PDV za 2016. godinu iskazane su 44.235 KM.

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine iskazane su 16.166 KM, a odnose se na: obaveze za porez na dobit 9.845 KM i obaveze za naknade po osnovu korištenja voda, zaštite voda, opću vodnu naknadu i ostale naknade u ukupnom iznosu 6.321 KM, u skladu sa Zakonskim propisima.

6.3.5 Popis sredstava i obaveza

Odlukom Nadzornog odbora od 22.12.2016. godine imenovane su komisije za popis, komisija za popis novčanih sredstava, potraživanja, obaveza i osnovnih sredstava i komisija za popis materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara. Za provođenje popisa doneseno je Uputstvo o obavljanju priprema za popis i radu popisnih komisija, a komisije su donijele Plan rada komisija za popis. Nakon provedenog popisa komisije su, svaka za svoj dio popisa, sačinile izvještaje sa pregledima stanja imovine (popisne liste), prijedlozi za rashod i prijedlozi za knjiženja popisnih razlika. Nadzorni odbor je 24.02.2017. godine donio Odluku o usvajanju izvještaja o provedenom popisu. Konstatovane razlike evidentirane su u finansijskim izvještajima Društva za 2016. godinu.

Uvidom u izvještaje popisnih komisija konstatovano je da je član komisije za popis novčanih sredstava, potraživanja, obaveza i osnovnih sredstava uposlenik koji je rukovodilac naplatne službe. Imenovanje ovog uposlenika u komisiju za popis nije u skladu sa članom 26. Zakona o računovodstvu i reviziji jer lica koja su materijalno ili finansijski zadužena za sredstva koja se popisuju ne mogu biti određena u komisiju za popis tih sredstava.

Kod popisa investicija u toku u Izvještaju je samo konstatovano da se knjigovodstveno stanje investicije u toku u iznosu od 95.138 KM ponavlja dugi niz godina. Nije dato obrazloženje na šta se investicija odnosi, stanje investicije niti bilo kakva procjena ili preporuka vezano za daljni status investicije.

Popisna komisija nije konstatovala za koje stavke potraživanja i obaveza nisu obezbijeđeni izvještaji o saglasnosti salda, kako bi se utvrdila validnost iskazanog stanja potraživanja i obaveza, nego je dala prijedlog Upravi i Nadzornom odboru da se usaglase stanja

Prema prednjem, izvršenim popisom nije utvrđeno stvarno stanje imovine i obaveza, a samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH kao i članovima 35. i 36. Pravilnika o računovodstvu Društva.

Preporuka:

-U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, izvršiti popis imovine i obaveza i usaglasiti knjigovodstveno stanje sa stanjem utvrđenim popisom.

6.4 IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izvještaju o novčanim tokovima, iskazani su ukupni novčani primici 56.495 KM i ukupne novčane isplate 14.950 KM, što je rezultovalo pozitivnim novčanim tokom. Izvještaj o novčanom toku sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.5 IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izvještaju o promjenama na kapitalu za 2016. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama su usklađene sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

6.6 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

Bilješke uz finansijske izvještaje nisu sastavljane u skladu sa zahtjevima iz MRS 1 –Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja kao i člana 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH. **U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, učešće), a nisu date potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju objavljivanja uz finansijske izvještaje.**

Preporuka:

-Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima iz MRS 1.-Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

7. JAVNE NABAVKE

Društvo je 05.02.2016. godine donijelo Plan javnih nabavki za 2016. godinu kojim su planirane nabavke u ukupnom iznosu od 1.050.000 KM i to: četiri nabavke putem otvorenog postupka u vrijednosti 790.000 KM i osam nabavki putem konkurentskog zahtjeva u vrijednosti 260.000 KM. Prema prezentiranim podacima, u 2016. godini provedeno je 29 postupaka nabavki i zaključeni su ugovori u vrijednosti od 413.972 KM i to : jedan otvoreni postupak u iznosu 245.000 KM, dva konkurentska zahtjeva za dostavljanje ponuda u iznosu 65.183 KM i 26 ugovora putem direktnog sporazuma u iznosu od 103.789 KM. Od planiranih nabavki za 2016. godinu, realizovano je 310.183 KM ili 30%. U revidiranoj godini po postupcima javnih nabavki nije bilo prigovora, žalbi ili poništavanja postupaka.

Uvidom u dokumentaciju 12 postupaka nabavki provedenih u 2016. godini u vrijednosti od 341.801 KM (1 otvoreni postupak, 2 konkurentska zahtjeva i 9 direktnih sporazuma) utvrđeno je:

- nabavke u 2016. godini provođene su prema Pravilniku o provođenju postupka direktnog sporazuma od 11.02.2015. godine. Ostale nabavke provođene su bez donesenog internog akta o nabavkama. Pravilnik o internim procedurama u postupcima javne nabavke donesen je tek 01.12.2016. godine što nije u skladu sa članom 35. a) Zakona o javnim preduzećima u FBiH prema kojem je Uprava dužna donijeti provedbeni propis o nabavci;

- Uprava nije podnosila izvještaje o nabavci Odboru za reviziju i Nadzornom odboru kako je propisano članom 35. c) Zakona o javnim preduzećima u FBiH;

- planirana je nabavka prehrambenih artikala i sredstava za čišćenje u vrijednosti 35.000 KM putem konkurentskog postupka koji nije proveden, ali su provedeni postuci nabavki direktnim sporazumom sa sličnim predmetom nabavke kao u planiranom konkurentskom postupku u iznosu 22.067 KM (nabavka: kafe 4.652 KM, sanitarnog papira 3.822 KM i svježeg mesa 13.593 KM), što nije u skladu sa članom 87. Zakona o javnim nabavkama i odredbama člana 2. Pravilnika o postupku direktnog sporazuma;

- pojedini ugovori o nabavci ne sadrže zaštitne klauzule koje obezbjeđuju izvršenje nabavke, kako bi se Društvo u slučaju neispunjavanja ugovornih odredaba zaštitilo od mogućih štetnih posljedica.

Prema naprijed navedenom, Društvo kao ugovorni organ nije u svim slučajevima nabavke postupilo u skladu sa članom 87. Zakona o javnim nabavkama i odredbama člana 2. Pravilnika o postupku direktnog sporazuma jer nije pravilno odabrao postupak nabavke i nije uvijek dosljedno postupalo u skladu sa zaključenim ugovorom o nabavci.

Preporuka:

-Postupke javnih nabavki provoditi u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama i njegovim provedbenim aktima, te vršiti nabavku samo onih roba ili usluga koje su bile predmet ugovaranja i za koje su zaključeni ugovori.

8. SUDSKI SPOROVI

Prema prezentiranim podacima, protiv Društva se vodi 7 sudskih sporova u ukupnoj vrijednosti od 1.594.032 KM. Tužbe se najvećim dijelom od 1.522.032 KM odnose na tužbe koje je pokrenula „Elektoprivreda HZHB“ d.d. Mostar radi neplaćenih računa za električnu energiju za period 2000.-2008. godine. Obaveze po ovim računima evidentirane su u pripadajućim razdobljima na koje se odnose.

Društvo je, prema prezentiranim podacima na dan 31.12.2016. godine, pokrenulo više sudskih postupaka protiv trećih lica, sa tužbenim zahtjevom u iznosu od 183.652 KM, koji se odnose na tužbe po osnovu neplaćenog duga za izvršene usluge.

9. KOMENTAR

U ostavljenom roku Javno preduzeće „Broćanac“ d.o.o. Čitluk očitovao se dopisom broj: 01/17-261 od 22.06.2017. godine na dostavljeni nacrt Izveštaja o finasijskoj reviziji Javnog preduzeća „Broćanac“ d.o.o. Čitluk za 2016. godinu. U navedenom Očitovanju Javno preduzeće „Broćanac“ d.o.o. Čitluk, je najveći broj nalaza prihvatilo, dalo obrazloženja koji su razlozi doveli do učinjenih propusta, te iznijeli mišljenje da navedeni propusti nisu materijalno značali da bi bilo dato negativno mišljenje. Nije dostavljena dodatna dokumentacija, a navedena obrazloženja nisu mogla biti prihvaćena i nisu mogla uticati na promjenu datog mišljenja, jer nije moguće prihvatiti da se izvršene usluge održavanja javnih površina knjigovodstveno ne evidentiraju u razdobljima na koje se odnose.

Obrazloženje za provođenje postupka nabavki svježeg mesa je prihvaćeno i inkorporirano u konačan tekst Izveštaja.

Rukovodilac Sektora za javna preduzeća:

Mira Pažin, dipl.oec.

Tim za reviziju:

Mujesira Cocalic, dipl.oec. - vođa tima

Nina Šunjić, dipl.oec. - član tima

IV. PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Bilans uspjeha za period 01.01. – 31.12.2016. godine			
Naziv pravne osobe : JP BROČANAC ČITLUK			KM
	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	4.053.430	4.097.405
1	Prihodi od prodaje robe	2.148.658	2.384.056
2	Prihodi od prodaje učinaka	1.903.125	1.660.738
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	-	-
4	Ostali poslovni prihodi	1.647	52.611
II	Poslovni rashodi (od 1 do 7)	3.499.051	3.755.890
1	Nabavna vrijednost prodane robe	-	-
2	Materijalni troškovi	1.253.386	1.323.345
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	1.341.926	1.356.076
4	Troškovi proizvodnih usluga	561.033	634.054
5	Amortizacija	61.270	54.695
6	Nematerijalni troškovi	281.436	387.720
7	Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	-	-
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	554.379	341.315
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)		
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 6)	8	24
1	Finansijski prihodi od povezanih pravnih lica	-	-
2	Prihodi od kamata	8	24
3	Pozitivne kursne razlike	-	-
4	Prihodi od efekata valutne klauzule	-	-
5	Prihodi od učešća u dobiti zajedničkih ulaganja	-	-
6	Ostali finansijski prihodi	-	-
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	10.660	11.240
1	Finansijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima	-	-
2	Rashodi kamata	10.660	11.240
3	Negativne kursne razlike	-	-
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	-	-
5	Ostali finansijski rashodi	-	-
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)	-	-
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-IV)	10.652	11.216
VII	Dobit redovne aktivnosti (III - VI) > 0	543.727	330.299
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III - VI) < 0	-	-
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobiti (od 1 do 9)	396.493	288.541
1	Dobici od prodaje stalnih sredstava	58	7.901
2	Dobici od prodaje investicijskih nekretnina	-	-
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	-	-
4	Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	-	-
5	Dobici od prodaje materijala	-	-
6	Viškovi	-	-
7	Naplaćena otpisana potraživanja	-	-
8	Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika	-	-

9	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	396.435	280.640
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	828.370	536.281
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	-	-
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicijskih nekretnina	-	-
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	-	-
4	Gubici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	-	-
5	Gubici od prodaje materijala	-	-
6	Manjkovi	20	37
7	Rashodi iz osnova zaštite od rizika	-	-
8	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	828.350	536.244
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	-	-
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	-	-
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	431.877	247.740
	PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA	-	-
1*	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	-	-
2*	Rashodi iz osnova usklađivanja vrijednosti sredstava	-	-
3*	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	-	-
4*	Smanjenje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	-	-
5*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika i ispravki neznačajnijih grešaka iz ranijih perioda	-	-
6*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika i ispravki neznačajnijih grešaka iz ranijih perioda	-	-
	UKUPNI PRIHODI PERIODA (I+IV+IX+1*+3*+5*)	-	-
	UKUPNI RASHODI PERIODA (II+V+X+2*+4*+6*)	-	-
	DOBIT ILI GUBITAK - NEPREKINUTOG POSLOVANJA	-	-
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	111.850	82.559
XIV	Gubitak neprekinutog poslovanja prije poreza	-	-
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA	-	-
1	Porezni rashodi perioda	11.996	8.603
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA	-	-
XV	Neto dobit neprekinutog poslovanja	99.854	73.956
XVI	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	-	-
	NETO DOBIT ILI GUBITAK PERIODA	-	-
XVII	Neto dobit perioda	-	-
XVIII	Neto gubitak perioda	-	-
B)	OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK	99.854	73.956
	Ukupna neto sveobuhvatni dobit perioda	99.854	73.956
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda	-	-

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 24.2.2017. godine

Direktor
Željko Dugandžić

Bilans stanja na dan 31.12.2016. godine					
Naziv pravne osobe: JP BROČANAC ČITLUK					KM
1	2	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine /neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
1	2	3	4	5	5
	A K T I V A				
	A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI (1 do 8)	1.925.847	1.496.731	429.116	475.953
1	Nematerijalna sredstva	-			
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	1.925.847	1.496.731	429.116	475.436
3	Investicijske nekretnine	-	-	-	-
4	Biološka sredstva	-	-	-	-
5	Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	-	-	-	-
6	Dugoročni finansijski plasmani	-	-	-	-
7	Druga dugoročna potraživanja	-	-	-	-
8	Dugoročna razgraničenja	-			517
	B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-	-	-
	C) TEKUĆA SREDSTVA (1 do 2)	5.109.007	-	5.109.007	5.460.682
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	124.275	-	124.275	174.294
2	Dati avansi				30.000
3	Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratkoročni plasmani	4.984.732	-	4.984.732	5.286.388
	D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-	-	-
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-	-	-
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	7.034.854	1.496.731	5.538.123	5.936.635
	II) Izvanbilansna evidencija - vanbilansna aktiva				
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	7.034.854	1.496.731	5.538.123	5.936.635
	P A S I V A				
	A) KAPITAL (1 do 10)	1.722.571			1.622.717
1	Osnovni kapital	868.863			868.863
2	Upisani neuplaćeni kapital	-			-
3	Emisiona premija				
4	Rezerve	222.277			222.277
5	Revalorizacione rezerve	-			-
6	Nerealizovani dobiti	-			-
7	Nerealizovani gubici	-			-
8	Neraspoređena dobit	631.431			531.577
9	Gubitak do visine kapitala	-			-
10	Otkupljene vlastite dionice i udjeli	-			-
	B) DUGOROČNA REZERVISANJA	-			-
	C) DUGOROČNE OBAVEZE	2.046			14.310
	D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE				
	E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)	3.813.506			4.299.608
1	Kratkoročne finansijske obaveze	159.600			146.667
2	Obaveze iz poslovanja	3.501.976			3.971.964
3	Obaveze iz specifičnih poslova				
4	Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih	91.463			73.848
5	Druge obaveze	66			66

6	Obaveze za PDV	44.235			12.403
7	Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	6.321			90.124
8	Obaveze za porez na dobit	9.845			4.536
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	-			
	G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE	-			
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)	5.538.123			5.936.635
	II) Izvanbilansna evidencija - vanbilansna pasiva				
	UKUPNO PASIVA (I+II)	5.538.123			5.936.635

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 24.2.2017. godine

Direktor:
Željko Dugandžić

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2016. godine (INDIREKTNA METODA)				
Naziv pravne osobe: JP BROČANAC ČITLUK				KM
	Opis	Oznaka (+,-)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
	A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1	Neto dobit (gubitak) za period		99.854	73.956
	Usklađenje za:		-	-
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	-	-
3	Gubici (dobici) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	-	-
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+	61.270	54.695
5	Gubici (dobici) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	(58)	(7.901)
6	Usklađenja iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+(-)	-	-
7	Nerealizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+(-)	-	-
8	Ostala usklađenja za negotovinske stavke	+(-)	-	-
9	Ukupno (2 do 8)		61.212	46.794
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	50.019	34.986
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	343.202	234.829
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	(1)	-
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	-	7.517
14	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	(469.988)	(472.239)
15	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+(-)	(28.378)	76.058
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	-	-
17	Ukupno (10 do 16)		(105.146)	(118.849)
18	Neto gotovinski tok od poslovnih aktivnosti (1+9+-17)		55.920	1.901
	B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
19	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20 do 25)		-	-
20	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	-	-
21	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela		-	-
22	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	-	-
23	Prilivi iz osnova kamata	+	-	-
24	Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+	-	-
25	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	+	-	-
26	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (27 do 30)		14.950	-
27	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
28	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-	-
29	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	14.950	-
30	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
31	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (19-26)		-	-
32	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (26-19)		14.950	-
	C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
33	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (34 do 37)		219.600	9.175
34	Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	-	-
35	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	-	-
36	Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+	219.600	-
37	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+	-	9.175
38	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (39 do 44)		219.025	-
39	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	-	-
40	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	-	-
41	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	206.667	-
42	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-	12.358	-

43	Odlivi iz osnova isplaćenih dividenda	-	-	-
44	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	-	-
45	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (33-38)		575	9.175
46	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (38-33)		-	-
47	D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE (18+31+45)		56.495	11.076
48	E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE (18+32+46)		14.950	-
49	F. NETO PRILIV GOTOVINE (47-48)		41.545	11.076
50	G. NETO ODLIV GOTOVINE (48-47)		-	-
51	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		24.644	13.568
52	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	-	-
53	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-	-
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda (51+49-50+52-53)		66.189	24.644

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 24.2.2017. godine

Direktor:
Željko Dugandžić

Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2016. godine

Naziv pravne osobe: JP BROČANAC							KM	
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	DIO KAPITALA KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRIVREDNOG DRUŠTVA						MANJIN. INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
	Dionički kapital i udjeli u d.o.o.	Revalor. rezerve	Nerealiz. dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulir. nerasp. dobit / nepok. gubitak	Ukupno (2+3±5±7)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na dan 31.12.2014. g.	868.863			192.227	487.621	1.548.761		1.548.761
2. Efekti promjena u računovodstvenim politikama							±	
3. Efekti ispravki grešaka								
4. Ponovo iskaz. stanje na dan 31.12.2014.g., odnosno 01.01.2015. g. (1 ± 2 ± 3)	868.863			192.227	487.621	1.548.761		1.548.761
5. Efekti revalorizacije mat. i nemater. redstava								
6. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finan. sred. raspoloživih za prodaju								
7. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije								
8. Neto dobit/gubitak iskazan u bilansu uspjeha					73.956	73.956		73.956
9. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapital				30.000	(30.000)			
10. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka								
11. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala								
12. Stanje na dan 31.12.2015.g. odnosno 01.01.2016. g. (4 ± 5 ± 6 ± 7 ± 8 ± 9 -10 + 11)	868.863			222.277	531.577	1.622.717		1.622.717
13. Efekti promjena u računovodstvenim politikama								
14. Efekti ispravki grešaka								
15. Ponovo iskaz. stanje na dan 31.12.2015.g.,odnosno, 01.01.2016.g.(12 ± 13 ± 14)	868.863			222.277	531.577	1.622.717		1.622.717
16. Efekti revalorizacije materijala i nematerijalnih sredstva								
17. Nerealizovani dobiti/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju								
18. Kursne razlike nastale prevođenjem finansijskih izvještaja u drugu valutu prezentacije								
19. Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha					99.854	99.854		99.854
20. Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu								
21. Objavljene dividende i drugi oblici raspodjele dobiti i pokriće gubitka								

22. Emisija dioničkog kapitala i drugi oblici povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala								
23. Stanje na dan 31.12.2016. (15±16±17±18±19±20-21+22)	868.863				631.431	1.722.571		1.722.571

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 24.2.2017. godine

Direktor:

Željko Dugandžić

Do okončanja revizije, Nadzorni Odbor nije donio Odluku o usvajanju Izvještaja o radu i poslovanju sa bilansom stanja i uspjeha i podnio Skupštini Društva na usvajanje. U Zabilješkama uz finansijske izvještaje data je izjava da su svi finansijski izvještaji u potpunosti urađeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH, Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i tumačenjima Međunarodnog odbora za računovodstvene standarde (IASB).